

Merkiskvinna farin

Leygardagin 29. november andaðist Malla Samuelsen. Timaglas hennara, stillað á 88 ár, var útrúnið.

Born, ommuborn og langommuborn mistu við Mallu tann fjálga, savnandi miðdepilin, sum er so virðismikil at hava hjá okkum øllum at styrkja um samleikan.

Óg vit onnur mistu eina høgt metta skyldkonu, vermdóður, vinkonu og fyrimynd.

Tí Malla var merkiskvinna. Hon skaraði framúr á so mangan hátt: Sum móðir, fyrri ein part í fadirs stað, sum forkvinna í Kvinnufelagnum, sum fyrstjóðukvinna, løgtingskvinna og býráðslimur. Men hon var eisini úr góðum bergi brotin.

At lýsa bara tann partin av Mallusa lívi, sum eg veit um, vildi fylt nakrar blaðsíður. Tað liggur ikki fyrri beint nú. Tí hesi fáu orði, henni til heiðurs og tykkum møguliga til ugga, sum eru góð við hana.

Aðaleyðkenni Mallu vóru: Vit, skil, áhugi, málvisi, áhaldni, orðhaldni, dugnaskapur og góðska og trúskapur móti tætt, vinum, býi og føðilandi og øllum tí, sum henni tókst virðismikið. Harafturat var hon vøkur, virðilig og fyrikomandi.

Óg ikki gavst hon á hendur fyrri tað, um hon fekk mótgang. Á nei. Mótgang fekk hon í ríviligt mál. Fyri knøppum ári síðani misti hon sína elskaðu dóttur Elinborg, sum doyði av ferðsluváð. Mallu bar hesa syrgiliga hending úteftir við eini tign, sum fíur annar hevði megnad, men sum var henni so eyðkend. Men, tey sum vita betur, ivast lítið í, at hendin stýtti um lívið hjá mammuni eisini.

Óg húsini brunnu í grund - 7. desember 1976. Hesi prýðiligu húsini handan A, sum hon hevði hjúklað um innan og ulla, og sett sín serdám á við sínum óvanligu listarligu gávum. Úrvalið av málningum, møblum, gløsum, dúkum og bókum skaraði framúr. Ikki minst lutirnir, sum maður Mallu, Carl farbróðir, sum sigldi so nógv úti í verðini sum maskinmeistari, hevði við sær heim av so fjarskotnum leikum sum Japan.

Mallu, sum var farin um tann aldur, har roknað verður við stórum fyrirtakssemi, stúrdi sum ein annar Terje Vigen ein dag ella tveir, og fór síðani undir at reisa húsini aftur á somu grund saman við soninum Sjúrdi. Eingin íd kom inn á gólv, og sum ikki vitsti betur, fekk fatan av, at á ovastu hædd

handan A 4 húði kona, sum fyrri stuttum hevði mist alt. Alt var so listarliga vakurt.

At Carl var so nógv burturi, og at hann síðani í seinni manndómsárum og á ellisárum misti nakkað av gonguførleikanum gjørdi, at Malla í langar tíðir mátti vera teimum trimum børnunum, Beintu, Elinborg og Sjúrdi bæði í móður og fadirs stað. Hetta gjørdi hon á fyrimyndarligan hátt.

Men Malla fekk tíð til annað eisini. Orkan og ágrýtnið tókst óslitandi.

Hon átti stóran leiklut í Kvinnufelagnum, sum varð stovnað í klubbanum í 1952, Kvinnu-tíðindum, sum komu um sama mundið, og í umvælingini av Møttustovu miðskeiðis í fímti-árunum; hesi uml. 300-ára gomlu søguligu húsini uppi á Høgareyni, sum Kvinnufelagið ognaði sær og fór at nýta í 1961.

Malla átti sín lut í endamálsorðingini hjá Kvinnufelagnum »at menna kvinnuna, so hon gerst betur før fyrri at røkja tey stov, ið samfelagið áleggur henni, bæði mentanarliga, politiskt og samfelagsliga«. Av sonnum kann sigast, at Malla í gerningi sýndi trúskap móti hesum hugsjónum, og at arbeiðið hjá Kvinnufelagnum hevur borið ávøkstur.

Mallu var forkvinna Kvinnufelagsins 7 ferðir, næstformaður 8 ferðir og skrivari 1 ferð í tíðarskeiðinum 1952-67. Miðskeiðis í fímtiárunum eydnaðist tað henni við serligari vælvild frá fyrstjóðukvinnuni frk. Suhr at sleppa á Suhrska húshaldsminniarið. Eftir hetta hevði Malla kvøldskeið fleiri vetrar í sínum nýggju húsum handan A, hagar tey vóru flutt frá Svalanum, sum var eystari endi á tí núverandi Ebenezer. Har var stákan við lít. Óg sum tað smakkaði væl, tað vit ungku nápaðu burturav, tá ið vit fylgdu Beintu heim fyrri, at hon ikki skuldi koma í skeivur hendur.

Mallu var fyrsta kvinna, sum fekk sæti á tingi. Hetta var, minnst meg rætt, í 1964. Hon sat á tingi fyrri Sjálvstýrisflokkinn, sum kanska ikki var so lóggið, tá ið ein veit, at Louis Zachariassen var morbróður hennara. Eisini her var Mallu trúfäst og virkin.

Hon hevði frammanundan, í tíðarskeiðinum 1956-1960, sitið sum fyrsta kvinna í býráðnum í Havn, vald á kvinnulistanum; eitt skifti var hon forkvinna í teknisku deild og í sosialu deild. Um hetta skifti var stór tilflyting til Havnar.

Heldur ikki her lá hennara partur eftir. Tíverri liggur ikki fyrri at umrøða flokspolitisku avrik hennara nærri, men leggjast kann afturat, at hon sat leingi í barnanevndini, heilt upp í sjeitjári. Eisini var hon í einkjurgrunninum, sum varð stovnaður eftir at Stella Argus gekk burtur.

Hon var fyrstjóðukvinna á Ellisheiminum í 13 ár. Eg minnst, at sagt varð um hana, at hon lytti hetta heim upp, frá at vera eitt pláss, har biðað var eftir deyðanum, tí eitt verdugt stað hjá teimum gomlu at vera. Fólk hildu tað vera undrunarvert, hvussu bíliga hon kundi reka ellishemid; her, sum í øllum lutum, dugdi hon at fáa nógv burturúr lítum.

Nógv gott fólk er komið av Kirkju. Malla smæddist ikki burtur í hesum vala tíði.

Í týðing Louis Zachariassens eftir Grundtvig av sálminum »At siga heiminum farvæl« byrtar fyrsta orðini soleiðis:

At siga heiminum farvæl, um fátt sum fult er áratat, er líka tungt at fata.

Hóast tann av lívsins lógum, sum sigur, at ein doyri, tá ið tíðin er búgvin til tess, er tað tungt hjá okkum at fata, at ein av tilverusúlum okkara er skrykt undan okkum.

Men tyngri er tað hjá tykkum allarnærmostu. Men minnini um eina góða mammu, ommu, langommu og vermdóður og eina merkiskvinnu eiga tit so eftir. Óg fullvissuna um, at hon fekk ein góðan aldurdóm í sambýli við Doru og Sjúrdi, sum tóku sær fyrimyndarliga væl av henni.

Heiður veri minninum um Mallu.

Heðin

Minningarorð

Nú alheims-handikappdagur er 3. des., minnst vit Karin Margretha Joensen-Nies við takksemin.

Karin Margretha var MBF, og við henni er ein partur av søguni hjá MBF komin at enda. Hon var ein av teimum fáum, sum áhaldandi hevur verið virkin í MBF, síðan tann dag MBF varð stovnað í 1981.

Í 1980 sendi ST út boð um allan heim, at árið 1981 skuldi útnevast til Ár teirra brekaðu. Boðini komu eisini til Føroya Landsstýri, og Claus Herman, sum tá var leiðari av Almennastovuni, fekk málið at umsita. Hann sendi brøv til øll táverandi feløg fyrri brekaðu her á landi við hesum boðum og eina áheitan um at taka stig til á onkran hátt við tiltekum at markera árið eisini í Føroyum.

Stutt eftir kallaði Javni inn til fund á landsbókasavninum. Umboð fyrri tey 6 virknu feløginu møttu: Javni, Blindafelagið, Deyvafelagið, Sclerosefelagið, Bjørg og ÍSB.

Tey samdust um at fara til verka, og ein arbeiðsætlan varð lógð. Sum øll vita, so gjørdust hetta eitt megnar tiltak, ið vit øll eiga at fegnast um. Karin Margretha, sum tá hevði eitt 1/2 dags starv sum skrivari hjá felagnum Bjørg, varð biðin um at taka sær av at samla tað skrivliga tilfarið frá øllum arbeiðsbólkunum, ið setti vóru. Hon kom soleiðis at verða eitt samlandi og bindandi lið frá fyrsta degi.

Feløginu arbeiðdu so væl saman, at tey skjótt fóru at tosa um, at hetta samstarvið átti at halda áfram, og at eitt meginfelag átti at verið stovnað. Tey umráddi seg ikki leingi, tí í sjálvum handikappárinum, meðan alt virksemd enn var í gongd, varð stovnandi aðalfundur hildin á Skúlanum á Trøðni, ST-dagin 24. oktober 1981.

Feløginu vóru øll samd um, at nýstovnaða meginfelagnum var ikki liv lagað, um ikki ein skrivstova og ein skrivari var at umsita arbeiðið, og at Karin Margretha var sjálvskrivað til hetta arbeiðið.

Karin Margretha var vælærð. Eftir at hava fingið studentsprógv í 1951 fór hon til Danmarkar at útbúgva seg til korrespondent í enskum, týskum og fronskum. Heimafurturkominn starvaðist hon sum skrivari ymsastøðni til hon tók við skrivarastarvinum í MBF. Valið av skrivarinum var heppið. Karin Margretha hevði

tann neyðuga fakliga kunnleikan, ið skal til fyrri at halda fast um tað grundleggjandi arbeiðið. Tað er neyðugt, um ein greið og miðvís linja skal verða at siggja, og tað er neyðugt og verður avgerandi, um ein felagsskapur skal siggjast aftur í samfelagnum.

Vansin í slíkum felagsarbeiði er jú tann, at tað altíð vera nógv fólk, som koma og fara í nevndararbeiðinum, og um tá ikki ein er, ið kann halda saman um, kann skjótt nógv av tí longu gjørdar arbeiðinum detta niðurfímillum og byrjast skal ov ofta av nýggjum.

Karin Margretha hevði ofta á munni, at arbeiðið var trupult. Tað trúpla liggur í, at arbeiðið vit fáast við er spróttið úr einum tørvi um hjálp og mangan úr neyð. Hetta kann gera at mál á fundum mangan verða meira kensluliga viðgjørd enn sakliga. Karin Margretha, sum var professionel í sínum arbeiði, dugdi væl at siggja henda veikleikan, men hon hevði samstundis so stóra eyðmýkt yvirfyri teimum fólki, ið komu »beint inn av gøtuni« við øllum sínum góða vilja, at hon lat øll sleppa fram at við øllum tí, tey høvdu uppá hjarta uttan at leggja ov nógv uppi og royndi so heldur at fáa tað besta burturúr í sínum fundarútskriftum.

MBF hevði eisini ein stóran týðning fyrri Karin Margrethu, og tað kunnu vit vera glað fyrri. Hon visti eisini frá egna lívi, at nógv foreldur og húsarhald kunnu gerast so illa fyrri, at tey mugu finna onnur menniskju at tosa við, um tey ikki skulu bukkja undir. - Menniskju, sum av egnum royndum vita og skilja, hvat ein tosar um. Karin Margretha dugdi at tosa við fólk við trupulleikum. Rættiliga ung kom hon út fyrri, at sjúka og brek gjørdust ein partur av hennara gerandisdegi, og okkara samfelag er enn ikki so framkomið, at tað bara er ein partur av gerandisdegnum, men so sanniliga eisini ein kampur í gerandisdegnum. Hóast hetta so lá hennara partur ikki eftir í arbeiðinum fyrri fólk við breki.

Okkara tankar eru ofta hjá tykkum Osmundi, Dagmar, Jón, Martin, Ellinti og Elisabeth, ið hava mist so nógv. Ára verið minni um Karin Margrethu.

Starvsfelagarnir í MBF